

сене і удосконалене всіх його спосібностей і думаю, що лише серед таких обставин, які заставляють людину замишувати пережовуючій худобі, она може з жахом згадувати про дикарський стан. Номимо того, я думаю, що хто дивить ся на факти відкритими очима, той не може не прийти до конклюдзії, що в самому серню нашої цивілізації є великі класи з положенем котрих не схоїтиб міняти ся і подобіиши дикарі в свїті. Се є моя розважнї оцінїя що коїиб кому небудь на порозі до його егзистенції дано до вибору житє "Terra del Fuegan", чорно-го мешканця Австралїї, ескімоса з підбігунової околицї або житє серед найвищих клас такої високо цивілізованої країни як Велика Британїя, він зробивби незрівнано лучний вибір, вибираючи судьбу дикара. Бо ті класи, котрі серед незмєрного богатства є засуджені на вічні недотатки, є також позбавлені всього в свїті так як дикарі і не мають особистої свободи в тїм змислї, що дикарі; они є засуджені на гірше положене чим дикарі. Будь їх горизонт ширший, то він лише може відкрити їм благодать, котрих они не можуть уживати". . . *

"Робітник є примушений продукувати річно на \$1.789 вартости товару (гл. Dr. Geo. E. Steabling — "Economic Development of the United States", 1886, сторона 10) і одержувати з того в формі платнї, пересїчно лише \$350 річно. Консекветно, кожного року робітник продукує на \$1.448 вартости товару понад ту суму яку він дістає і за яку він може купувати все, що йому потрібно. Капіталїст мусить отже шукати деінде за консументом, щоби збути ту надвижку товару, котрої платня продуцента не дозволяє йому збути її на місци. Пропорціонально до того, як розвиває ся модерна великанська фабрика і як щораз більше людий стає простими зарібниками, зменьшає ся також можливість збути тої промислової надвижки на "домашнім ринку" і капіталїст мусить тому глядіти за чужостороннім ринком а тим самим му-

*) Henry George — "Progress and Poverty".